

Kultur / **Bøger**

Sygt god ven

ANMELDELSE / 10.12.18

Johannes Lilleøre har skrevet en roman om at være pårørende til en dødeligt syg. Det skal han have tak for.

Alexander Rich Henningsen

Romanen *Min syge ven* handler om at være venner med en mand, der får aplastisk anæmi og er indlagt i flere år på Rigshospitalet. Sygdommen indebærer, at rygmærven stopper med at virke, så kroppens immunforsvar lukker ned. Man er åben for alt, svampesporer, bakterier, vira, alt det, man normalt ikke tænker over, men som kan slå den aplastisk anæmiske ihjel. Kroppen forfalder, den invaderes af alt det, der invaderer en død krop, men man er stadig i live. Den syge ven kaster blod op, får væske omkring hjertet, nerveskader i fødderne, svampesporer i knoglerne, som graver sig hele vejen op gennem kraniet, så lægerne må fjerne det ene øje, inden der bliver ætset helt ind til hans hjerne.

På den måde er *Min syge ven* forfærdelig at læse. Men den er også helt fantastisk og rørende at læse, og det greb, der især gør bogen så velfungerende, er dens forskydning af synsvinkel: sygdomsforløbet er skildret fra vennens perspektiv, ham, der sidder ved siden af og ser patientens forfald. Dermed bliver bogen mere en undersøgelse af det at være pårørende, det at være næsten *for* empatisk, der hvor man flytter ind i sin

syge vens liv og tager sygdommen på sig, men det kan man ikke rigtigt, for man er ikke den syge, kan ikke blive det.

Fortælleren sætter alt på pause for at være hos sin syge ven, men en tanke nager ham: gør han det egentlig for sin syge vens skyld? Måske er det ham, der har behov for at være pårørende, mere end vennen har behov for en pårørende ved sin side? For mens fortælleren ikke har styr på sit liv, har patienten fundet kærligheden i Tom fra Estland, og han opfører sig selvsikkert i sygesengen, laver morbide jokes, er usentimental, ligesom han var før sygdommen. Den sygdomsramte er med andre ord sej, og fortælleren beundrer ham: »Jeg drømmer om at være den raske udgave af min syge ven.«

Det bliver efterhånden en plage for bogens fortæller, at han har så overdrevet et behov for at være pårørende. At han på den måde kommer til at overspille rollen som ven: »Er jeg forelsket i Tom, fordi min syge ven er forelsket i Tom? Er jeg i gang med at overtage hans liv, så han kan forlade det? Er jeg i gang med at overtage hans liv, fordi jeg ikke selv har et? Er jeg så optaget af min syge vens mor, fordi hun snart ikke har ham længere? Hvorfor besøger jeg ikke min egen mor? Hvorfor aflyser jeg arbejde og jul med min familie for at være her? Er jeg den parasit, der ender med at tage livet af ham? Hvor er antibiotikaen mod mig?«

“ Rigshospitalet bliver rammen om to parallelle liv, det ene slået til tælling af en fysisk sygdom, det andet permanent i krise på grund af livets ubønhørlige retningsløshed.

Skammen over at være for deltagende i vennens forløb, over at benytte vennens sygdom til at flygte fra alt det, der banker på uden for Rigshospitalets mure, bliver understreget af, at det flere steder i bogen er patienten, der beder vennen om alenetid. Som om man ikke har alenetid nok som syg. Åbenbart ikke i dette tilfælde: »Han synes, jeg skal gå. Han vil gerne være alene. Jeg sætter korkproppen i den halvtomme flaske og spritter mine hænder af, inden jeg vinker fra døren. Han sover allerede. Rigshospitalets gange er tomme juleaften. Jeg går rundt med min flaske. Jeg sætter mig i sofaområdet ved 7-Eleven og drikker af en plastickop.«

Lilleøre skriver ordknap, rytmisk, gentagende, og stilen understreger dermed handlingsplanets hospitalstrummerum, behandlingsrutinen, de forskellige trin, lægerne fører patienten igennem. Indimellem kommer der så et overraskende og præcist billede, der bryder med den afdæmpede stil og træder desto stærkere frem. Som når den serum, udvundet fra dyr, som lægerne prøver at genstarte

patientens immunsystem med, pludselig er et prustende dyr, der stavrer frem over hospitalets linoleumgulv: »Hesten kommer ind på stuen som klar væske i gennemsigtige poser«.

Rigshospitalet bliver rammen om to parallelle liv, det ene slået til tælling af en fysisk sygdom, det andet permanent i krise på grund af livets ubønhørlige retningsløshed. Dermed bliver *Min syge ven* et dobbeltportræt: gennem fortællerens beskrivelser og samtaler med den syge, tegner sig konturerne af et livskraftigt, fandenivoldsk og selvstændigt menneske, der kæmper for at holde fast, men langsomt bliver nedbrudt. Og samtidig er vi med helt inde i fortællerens inderste, når han martres af samvittighedskvaler, når han drikker sig ned for at glemme sit eget ikke-liv, når han raver rundt på Rigshospitalets gange juleaften og ikke kan finde ud af at besøge sin egen familie. Når han er ligeglad med alt og bare drømmer om at være den raske udgave af sin syge ven. Det gør ondt at læse, og samtidig kan man ikke være andet end taknemmelig over at have været med på rejsen.

FAKTA

Johannes Lilleøre, *Min syge ven*, Basilisk

